

Teoretyczno-metodyczne podstawy gospodarki przestrzennej, ze szczególnym uwzględnieniem powiązań społeczno-gospodarczych i środowiskowych w wymiarze międzynarodowym, krajowym i regionalnym

Termin: 2016-01-01 - 2019-12-31

Kierownik: [Tomasz Komornicki](#)

Wykonawcy: [Bożena Degórska](#), Aleksandra Deręgowska, [Patryk Duma](#), [Tomasz Komornicki](#), [Piotr Rosik](#), [Barbara Szejgiec-Kolenda](#), [Przemysław Śleszyński](#), [Rafał Wiśniewski](#)

Numer projektu: B3

Głównym celem badań w ramach nowego zadania B3 będzie tworzenie podstaw teoretycznych i metodycznych dla gospodarki przestrzennej oraz ocena empiryczna powiązań społeczno-gospodarczych i środowiskowych w przestrzeni, ze szczególnym uwzględnieniem relacji transgranicznych. Czas realizacji zadania przewidywany jest na okres 2016-2018 (3 lata).

Studia teoretyczno-metodyczne obejmą przede wszystkim prace nad szeroko rozumianymi wskaźnikami interakcji w układzie międzynarodowym, międzyregionalnym, międzymetropolitalnym oraz wewnątrzmetropolitalnym, a ponadto także tworzenie miar obrazujących rozwój społeczeństwa informacyjnego. Celem będzie ocena dynamiki zmian przestrzeni geograficznej oraz sieci osadniczej przez pryzmat powiązań. Dane o handlu zagranicznym w ujęciu regionalnym, o turystyce międzynarodowej, a także oraz o migracjach, dojazdach do pracy i ruchu granicznym, będą stanowiły podstawę dla stworzenia kwantyfikowalnego obrazu gospodarki przepływów (economy of flows). Kontynuowane będą badania nad strukturą regionalną interakcji przy wykorzystaniu narzędzi autokorelacji przestrzennej. Pozycja miast i regionów w układach powiązań będzie służyć do oceny ich wrażliwości na globalne zagrożenia o charakterze ekonomicznym.

Opracowywane narzędzia będą testowane przy realizacji badań empirycznych dotyczących m.in. relacji transgranicznych (w skali europejskiej i lokalnej – współpraca i interakcje przygraniczne, w tym w zakresie ochrony środowiska), powiązań międzymetropolitalnych (największe ośrodki krajowe, a także europejskie), efektów rozwoju sieci transportowych, roli powiązań międzynarodowych dla gospodarek lokalnych (m.in. znaczenie pośredników w handlu zagranicznym) oraz struktur i relacji w ramach obszarów funkcjonalnych (w tym miejskich obszarów funkcjonalnych, dojazdów do pracy, transportowych i środowiskowych efektów suburbanizacji oraz metropolitalnych korytarzy ekologicznych). Wykorzystywane będą materiały GUS (w tym wyniki NSP 2011) oraz dane Ministerstwa Finansów i Straży Granicznej. Efekty prac prezentowane będą na kongresach konferencjach naukowych (Kongres Międzynarodowej Unii Geograficznej spotkania Association of American Geographers, seminaria Regional Studies Association oraz ESPON) i krajowych. Wyniki będą publikowane w wydawnictwach IGiPZ PAN oraz w periodykach krajowych i zagranicznych. Planowanym efektem jest również ukończenie rozprawy doktorskiej B. Szejgiec. Badania będą także służyć realizacji porozumienia o współpracy naukowej pomiędzy IGiPZ PAN a Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju. Dotyczy to w szczególności tworzenia narzędzi dla realizacji polityki przestrzennej państwa (m.in. delimitacja obszarów funkcjonalnych) oraz ewaluacji ex – ante i ex-post projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej. Badania będą także podstawą dla zaangażowania się Zespołu i Instytutu w kolejne projekty międzynarodowe, w tym Horyzont 2020 i ESPON 2020.

Publikacje

Monografie od 2013 roku

- Degórska Bożena: [Urbanizacja przestrzenna terenów wiejskich na obszarze metropolitalnym Warszawy. Kontekst](#)

[ekologiczno-krajobrazowy](#). Warszawa: Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, 2017 - 177 s. (Prace Geograficzne; 262)

- *Jakubowski Andrzej, Miszczuk Andrzej, Kawałko Bogdan, Komornicki Tomasz, Szul Roman*: The EU's New Borderland. Cross-border relations and regional development. Oxon; New York: Routledge, 2017 - 250 s. (Regions and Cities)
- *Stepniak Marcin, Wiśniewski Rafał, Goliszek Sławomir, Marcińczak Szymon*: [Dostępność przestrzenna do usług publicznych w Polsce](#). Warszawa: Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, 2017 - 355 s. (Prace Geograficzne; 261)
- *Śleszyński Przemysław, Bański Jerzy, Degórski Marek, Komornicki Tomasz*: [Delimitacja Obszarów Strategicznej Interwencji Państwa: obszarów wzrostu i obszarów problemowych](#). Warszawa: Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, 2017 - 295 s. (Prace Geograficzne; 260)
- *Komornicki Tomasz, Rosik Piotr, Szejgiec Barbara, Kowalczyk Karol, Goliszek Sławomir, Stepniak Marcin*: Identyfikacja kluczowych kierunków rozwoju transportu w województwie podkarpackim. Raport końcowy. Rzeszów: Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego. Departament Rozwoju Regionalnego, 2015 - 285 s.
- *Komornicki Tomasz, Wiśniewski Rafał, Baranowski Jarosław, Błażejczyk Krzysztof, Degórski Marek, Goliszek Sławomir, Rosik Piotr, Solon Jerzy, Stepniak Marcin, Zawiska Izabela*: [Wpływ wybranych korytarzy drogowych na środowisko przyrodnicze i rozwój społeczno-ekonomiczny obszarów przyległych](#). Warszawa: Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, 2015 - 202 s. (Prace Geograficzne; 249)

Artykuły, rozdziały, referaty i inne

- *Szejgiec-Kolenda Barbara, Zaucha Jacek*: [Dealing with maritime economy at the local level. Trends along the Coastal Poland](#). SHS Web of Conferences, 2018, 58 - 12 s.
- *Kowalczyk Karol, Rosik Piotr*: [Train and bus commuting in Polish metropolitan areas: complementary or separate services?](#). [w]: AET Papers Repository. Henley-in-Arden: Association for European Transportation, 2016 - 14 s.

Artykuły od 2013 roku

- *Komornicki Tomasz, Szejgiec-Kolenda Barbara*: [The development of transport infrastructure in Poland and the role of spatial planning and cohesion policy in investment processes](#). - Planning Practice and Research 2020 - 21 s.
- *Szejgiec-Kolenda Barbara, Pardus Joanna, Zaucha Jacek*: [Defining maritime space typology based on economic land-sea interaction. The case of the Polish Baltic Sea coast](#). - Bulletin of the Maritime Institute in Gdańsk 2018, 33, 1 - s. 223-232.
- *Śleszyński Przemysław*: [Wpływ budowy systemu kolei dużych prędkości w Polsce na wzajemną dostępność czasowo-przestrzenną ważniejszych ośrodków miejskich](#). - TTS Technika Transportu Szynowego 2017, 24, 6 - s. 18-21.
- *Śleszyński Przemysław*: [Dostępność ekonomiczna miast wojewódzkich w świetle kosztów dojazdu samochodem osobowym](#). - Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG 2017, 20, 1 - s. 7-18.
- *Janc Krzysztof, Siłka Piotr*: How big is the digital divide between rural and urban areas in Poland?. - Studia Obszarów Wiejskich 2016, 43 - s. 45-58.

Rozdziały od 2013 roku

- *Zaucha Jacek, Komornicki Tomasz*: [Territorial cohesion: The economy and welfare of cities](#). [w]: Territorial cohesion. The urban dimension. Red. Eduardo Medeiros. Cham: Springer, 2019 - s. 39-66 (The Urban Book Series)
- *Degórska Bożena, Degórski Marek*: [Influence of climate change on environmental hazards and human well-being in the urban areas — Warsaw case study versus general problems](#). [w]: Climate change, extreme events and disaster risk reduction: Towards sustainable development goals. Red. Suraj Mal, R.B. Singh, Christian Huggel. Cham: Springer International Publishing, 2018 - s. 43-57 (Sustainable Development Goals Series)
- *Komornicki Tomasz*: Spatial planning in Poland – the territorial perspective. [w]: Territory and states. Essentials for coordination of spatial planning policies in the XXIst century. Red. Joaquin Farinos Dasi, Enrique Peiro. Valencia: Tirant Humanidades, 2018 - s. 529-562.
- *Komornicki Tomasz, Bański Jerzy, Degórski Marek, Śleszyński Przemysław*: Obszary Wzrostu jako przedmiot strategicznej interwencji państwa. [w]: Jakość życia i spójność przestrzenna. Rozwój i dobrostan w kontekście lokalnym. Red. Włodzimierz Okrasa. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, 2017 - s. 157-176.
- *Komornicki Tomasz, Ciołek Dorota*: Territorial capital in Poland. [w]: Territorial Cohesion: A missing link between economic growth and welfare. Lessons from the Baltic Tiger. Red. John Bradley, Jacek Zaucha. Gdańsk: Uniwersytet Gdański. Katedra Makroekonomii, 2017 - s. 93-146.
- *Komornicki Tomasz, Kowalczyk Karol*: Transportowe wyzwania rozwojowe pogranicza polsko-ukraińskiego. [w]: Wyzwania rozwojowe pogranicza polsko-ukraińskiego. Red. Andrzej Miszczuk. Lublin: Norbertinum, 2017 - s. 189-213.
- *Rosik Piotr, Stepniak Marcin, Komornicki Tomasz*: [An evaluation of the impact of the construction of motorways and](#)

- [expressways in Poland during the period 2004–13 on accessibility and cohesion.](#) [w]: EU Cohesion Policy: Reassessing performance and direction. Red. John Bachtler, Peter Berkowitz, Sally Hardy, Tatjana Muravska. London, New York: Routledge, 2017 - s. 87-100 (Regions and Cities; 111)
- *Szlachta Jacek, Zaucha Jacek*, Komornicki Tomasz: Polish development policy and its territorial dimension. [w]: Territorial Cohesion: A missing link between economic growth and welfare. Lessons from the Baltic Tiger. Red. John Bradley, Jacek Zaucha. Gdańsk: Uniwersytet Gdański. Katedra Makroekonomii, 2017 - s. 49-72.
 - *Zaucha Jacek*, Komornicki Tomasz, *Szlachta Jacek*: Territorial Cohesion in Polish regional development policy as a process of adaptation to the specifics of a territorial unit. [w]: Territorial Cohesion: A missing link between economic growth and welfare. Lessons from the Baltic Tiger. Red. John Bradley, Jacek Zaucha. Gdańsk: Uniwersytet Gdański. Katedra Makroekonomii, 2017 - s. 205-222.

Przegląd Geograficzny

- Komornicki Tomasz, Szejgiec-Kolenda Barbara: [Przekształcenia przestrzennego rozmieszczenia obszarów koncentracji eksportu w Polsce.](#) - Przegląd Geograficzny 2017, 89, 2 - s. 269-289.

Abstrakty, recenzje, notatki

- Komornicki Tomasz: [Spatial planning and transport development. Challenges for the EU supported investment.](#) [w]: Spaces crossing borders. Abstract book. Red. Geza Salamin, Laszlo Janey, Marton Peti. Budapest: Geo Institute, Corvinus University of Budapest, 2018 - s. 72.

Mapy, atlasy

- Szejgiec-Kolenda Barbara: [Mapy]. [w]: J. Zaucha, Gospodarowanie przestrzenią morską. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie SEDNO sp. z o.o., 2018 - 9 map

Monografie, raporty

- Komornicki Tomasz, Bednarek-Szczepańska Maria, Degórska Bożena, Goch Katarzyna, Szejgiec-Kolenda Barbara, Śleszyński Przemysław, *Haarich Silke, Corbineau Clément, Has Cers, Varghese Johanna, Joyce Deirdre, Smas Lukas, Lidmo Johannes*: [COMPASS – Comparative Analysis of Territorial Governance and Spatial Planning Systems in Europe Applied Research 2016-2018 Final Report - Additional Volume 6 Case Studies Report.](#) Luxembourg: ESPON, 2018 - 334 s.
- *Nadin Vincent, Fernández Maldonado Ana Maria, Zonneveld Wil, Stead Dominic, Dąbrowski Marcin, Piskorek Kasia, Sarkar Alankrita, Schmitt Peter, Smas Lukas, Cotella Giancarlo, Rivolin Umberto Janin, Solly Alys, Berisha Erblin, Pedo Elena, Seardo Bianca Maria*, Komornicki Tomasz, Goch Katarzyna, Bednarek-Szczepańska Maria, Degórska Bożena, Szejgiec-Kolenda Barbara, Śleszyński Przemysław, *Lüer Christian, Böhme Kai, Nedovic-Budic Zorica, Williams Brendan, Varghese Johanna, Colic Natasa, Knaap Gerrit, Csák László, Faragó László, Mezei Cecilia, Kovács Ilona Pálné, Pamer Zoltan, Reimer Mario, Münter Angelika*: [COMPASS – Comparative Analysis of Territorial Governance and Spatial Planning Systems in Europe Applied Research 2016-2018 Final Report.](#) Luxembourg: ESPON, 2018 - 120 s.
- *Nadin Vincent, Zonneveld Wil, Stead Dominic, Fernández Maldonado Ana Maria, Dąbrowski Marcin, Piskorek Kasia, Schmitt Peter, Smas Lukas, Cotella Giancarlo, Janin Rivolin Umberto*, Komornicki Tomasz, *Silka Piotr, Lüer Christian, Böhme Kai*: [COMPASS – Comparative Analysis of Territorial Governance and Spatial Planning Systems in Europe Applied Research 2016-2018 Final Report - Additional Volume 4 Phase 2 Questionnaires.](#) Luxembourg: ESPON, 2018 - 728 s.
- *Nadin Vincent, Zonneveld Wil, Stead Dominic, Fernández Maldonado Ana Maria, Dąbrowski Marcin, Piskorek Kasia, Schmitt Peter, Smas Lukas, Cotella Giancarlo, Rivolin Umberto Janin*, Komornicki Tomasz, *Silka Piotr, Lüer Christian, Böhme Kai*: [COMPASS – Comparative Analysis of Territorial Governance and Spatial Planning Systems in Europe Applied Research 2016-2018 Final Report - Additional Volume 2 Methodology.](#) Luxembourg: ESPON, 2018 - 150 s.
- *Nadin Vincent, Zonneveld Will, Dąbrowski Marcin, Schitt Peter, Smas Lukas, Silka Piotr*, Komornicki Tomasz, Szejgiec-Kolenda Barbara, *Cotella Giancarlo, Janin Rovolin Umberto, Pedo Elena, Seardo Bianca Maria, Solly Alys, Berisha Erblin, Lüer Christian, Bohme Kai, Palne Kovacs Ilona, Farago Laszlo, Mezei Cecilia, Suvak Andrea, Pamer Zoltan, Nedovic-Budic Zorica, Reimer Mario, Münter Angelika, Gustedt Evelyn, Erkut Gülden, Sezgin Ervin, Turk S. Sence*: [COMPASS – Comparative Analysis of Territorial Governance and Spatial Planning Systems in Europe. Inception Report.](#) Luxembourg: ESPON, 2016 - 121 s.

